

Aika: tiistai 31.3.2015 klo 13.00–16.00
Paikka: Lapin ELY-keskus, 1. kerroksen neuvottelutilat, Hallituskatu 3 B (valtion virastotalo), Rovaniemi
Läsnä: Anne Ristioja
Helena Ailunka
Päivi Holopainen
Mervi Nikander
Kaija Kinnunen
Veikko Maijala
Juha Kutuniva
Merja Korpi
Tuula Uusipaavalniemi
Jarmo Saariniemi

1. Kokouksen avaus ja osallistujien toteaminen, sihteerin valinta
Puheenjohtaja Helena Ailunka avasi kokouksen. Sihteeriksi valittiin Jarmo Saariniemi.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja
Edellisen kokouksen pöytäkirja löytyy Lapin luotsista/ Lapin näkymiä/ toimialojen näkymät.
Todettiin pöytäkirja kokouksen kulun mukaiseksi ja pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Luonnontuoteala TEM Toimialapalveluissa
Anne Ristioja, luonnontuotealan toimialapäällikkö, TEM Toimialapalvelut

Luonnontuotealan toimialapäällikkö Anne Ristioja kertoi TEM -toimialapalveluiden toiminnasta. Valtakunnassa kahdeksan toimialapäällikköä, jotka tuottavat tietoa toimialoille. Kerran vuodessa julkaistaan toimialaraportti. Lisäksi kaksi kertaa vuodessa julkaistaan toimialan näkymiä -julkaisu

Luonnontuotealan yritykset löytyvät alkutuotannossa (viljelijät). Maatiloja ei saa tilastokeskuksen luokituksesta. Elintarviketeollisuuden puolella on eniten yrityksiä; nyt yli 600 yrityksen nimilistä valmiina (noin 200 elintarvikealan, 50 matkailun, 50 hyvinvointialan, viherrakentamista, koulutusta).

Lama näkyy yritysten toiminnassa selvästi. Enemmän haastatteluja yrityksissä, kova työ selvittää yritykset, PK -yritysbarometri (nettikyselyinä) erityisotos luonnontuotealan yrityksille, 50 yritystä, digitaalisuus erityiskysymyksenä. Luonnontuotealalla digitaalisuus ei ole hanskassa. Clean Tech puolella sosiaalinen media hallinnassa ja käytössä.

Digitaalisuus on otettava käyttöön tulevaisuudessa lisäämään tuottavuutta ja näkyvyyttä. Kysytyjä asioita: 1. Onko yrityksellä kotisivut 2. Käytetäänkö somea markkinoinnissa, 3. teollinen internet, 4. Verkkokauppa. Luonnontuotealalla suurin osa ajasta menee tuotteiden tekemiseen. Yrittäjien koulutuksessa otettava huomioon, mitä on hallittava itse ja mitä voi ostaa ulkopuolisilta toimijoilta. Mietittävä mikä on lisäarvo.

Raportti julkaistaan 5.5.2015 Elintarvikepäivillä Helsingissä. Lapin oma yhteistyö on toukokuussa on suunnitteilla. Luonnontuotealalle MMM on rahoittamassa valtakunnallisen koordinaatiohankkeen. Oppilaitoksien oltava tarjoamassa uusinta tietoa yrityksille ja jalkautuminen yrityksiin on erittäin tärkeää tiedonhankinnan ja toimialan kehittämisen näkökulmasta → saadaan tuoretta tietoa toimialan ja yritysten kehityksestä. Tullitilastoista ei saa eriteltyä marjoja omaksi ryhmäkseen → hankaluuksia tilastotietojen osalta. Marjoja tuodaan Suomeen valtavia määriä.

Maaseuturahaston hankehaku avautuu toukokuun puolella. Syksyllä elosyyskuussa aletaan tekemään pisteytyksiä ja rahoituspäätöksiä. Hyrrään hakemuksia toukokuusta, hakuaikaa elokuulle. Hankkeiden alkamisajankohdat sijoittuvat loka-marraskuulle.

Kysymyksiä: Maakuntasuunnitelmassa tavoitteena marjojen jalostaminen Lapissa. Vastaus: Tosi vähän jalostetaan, investointihakemuksia ei ole tehty, iso osa lähtee raaka-aineena vientiin esim. Polarica jalostaa marjat Ruotsissa. Ollaan samassa tilanteessa kuin ennenkin. Luonnontuotealalla on yrittäjien hankkeita vireillä, joissa mietitään panostusta alalle. Yrittäjät miettivät uutta kovasti. Toivotaan, että yrittäjät investoivat jatkossa marjojen jatkojalostamiseen. Marjapuolella investointeja rajoittavia tekijöitä ovat mm. satonäkymien vaikea ennustettavuus, keruulupien saaminen ulkomaalaisille marjanpoimijoille (3 500 henkilöä UM esitys luvista).

4. Lapin toimialaklusteriseminaarin tuloksia ja niiden eteenpäinvieminen klusterissa Ajankohtaista klusteritoiminnan organisoitumisessa

Päivi Holopainen, Lapin liitto

Päivi Holopainen kertoi Klusteriseminaarin tuloksista. (Liite 2). Klusterin arvot esille, klusterien välinen yhteistyö, opiskelijoita klustereihin mukaan (klusteritoiminnasta gradu/ opinnäytetyö). Työelämän edustajia klusterityöhön enemmän, teemoista yhteisiä seminaareja tai isompia klusterikokouksia. Esim. auto- ja logistiikkaklusterin seuraava kokous Levillä, jonne pyydetään kaivos ja matkailuklusterin jäseniä mukaan.

Keskustelua: Brysselin kiinnostus ennakoivaan toimintaan on kasvussa. Heikkojen signaalien ja trendien havainnoiminen ja tiedoksi saattaminen on tärkeää. Klusterityöstä saadaan rakennusaineita ennakointityöhön. Maakuntasuunnitelmaan liittyvä 2040 tavoitetila on liian kaukana → 4 vuoden tähtäys parempi, digitaalisuuden ennakointi korostuu (seuraavalle kahdelle vuodelle), biotalous ja luonnonvara-ala, työelämän laatu- ja työhyvinvointiin ennakoiva rooli.

Ruokaketjun osaamistarpeet selvitys -työpaja, jossa Anne mukana (OPH:n hanke) Syksyllä Annen kautta saadaan tietoa.

Klusteritoiminnan osalta kehittämisestä yms. viestejä Päiville!

Klusteritoiminnan markkinointia ja yhteistapaamisia yritysjärjestöille ja yrittäjille. Onko Annella mahdollisuus tiedottaa klusteritoiminnasta luonnonvara-alan yrittäjäverkostolle?

Jos esille nousee tärkeitä asioita ja ideoita niin pitäisi olla tekijät, jotka vievät asiaa eteenpäin ideatasolla. Nykyinen työelämä on niin hektistä, että kehittämisasia unohtuu helposti arjen toiminnan alle.

Klusterille tulnaisiin kertomaan uusista hankkeista, jotka liittyisivät esim. digitalisointiin → kehittämisidea. Luonnonvarojen älykäs käyttö -strategian osa LAMK.

C&Q -kartoitusten tekeminen luonnonvara-alan yrityksissä. Molemmilla koulutusorganisaatioilla on tekijä, jotka kiertävät yrityksissä. Maaseuturahastolla on haettavana rahaa työelämän kehittämiseen → oppilaitosten yhteishanke.

Ajankohtaista: Toimialaklustereiden rakenne, toiminta ja vastuut vuonna 2015.

Rovaniemen koulutuskuntayhtymältä ei tule jatkossa järjestämistä apua klusterikokousten järjestelyissä (kokouskahvi, esityslistat, kokouksen sihteeri...)

Uusi 3-vuotinen ennakkointihanke alkamassa (Ennakoinnin pohjoinen yhteistyö) 1.4.2015. Uusi klusteri biotalous → keskusteluun myös hyvinvointi, energia ja uusiutuvat luonnonvarat ovatko mukana biotaloudessa.

Klustereiden puheenjohtajien tapaaminen 2.6.2015. Pj pyysi laittamaan sähköpostilla ideoita ja ajatuksia biotalouden klusterista.

5. Lappi-sopimus

Mervi Nikander, strategiapäällikkö, Lapin liitto

Mervi Nikander kävi läpi Lappi sopimuksen maakuntaohjelman 2014–2020

Käytiin läpi Lappi sopimuksen sisällöt ja tavoitteet. Ohjelmaperustainen aluekehitystyö on ollut uudistuksen tarpeessa → kriittisten pisteiden (kipupisteiden) löytäminen: väestömäärän kasvaminen Lapissa. Elinkeinoelämä, oppilaitokset ja viranomaiset ennakkointi ja verkostoyhteistyö. Kansainvälistyminen huomioitava entistä tarkemmin → Pohjois-Kalotti toiminta-alueena. Luonnonvara-alan yhteistyö yli rajojen tärkeää. Tuotteiden jalostusarvo saatava nousemaan → työtä ja paikallisten tuotteiden käytön lisääminen. Sisällön kehittäminen jäänyt vähemmälle huomiolle. Rahapotti Lapissa iso, mutta tarvitaan uutta kohdentamista, jotta vaikuttavuutta saadaan lisää. (Liite 1).

Klusterille terveisiä: Luonnonvara-alalle Clean tech ja biotalous. NYT ON TEKEMISEN PAIKKA. Rohkeutta ja sinnikkyyttä hankepuolelle! Visio: Oma kosmetiikkatehdas 2030 Lapissa.

6. Yritysten ajankohtaiset kuulumiset ja näkymät

Maatalousyrityksen tilanne hieman sekava kun uudet maatalouden tukiohjeet ovat tulleet. Vuoden kuluessa odotetaan selkeytymistä, nyt on ankeaa. Yhteistyökuviota maatalous- ja hakeyrittäjien kanssa on yritetty; lämpöyrittäjyys (teemapäivä järjestetty Simossa). Kiinnostusta Green Care puolelle on, mutta ajankäyttö maatalousyrittäjillä on tiukassa.

Yrtiltilojen osalta Annen kautta tietoa yrittäjille.

Hunajatuotannosta sivutuotepotentiaalia maatilayrittäjille. Hunajasta tehty paljon tutkimuksia Itä-Suomen yliopistossa. Antimikrobinen raaka-aine; soveltuu ruoka-, lääke- ja kosmetiikan tuotteiden valmistamiseen.

Tiedonvälitystä esim. tonkkapostin kautta (menee vain lypsytaloille).

Nykyaikaa somen kautta tiedottaminen.

7. Koulutuksen järjestäjien ajankohtaiset kuulumiset ja näkymät

Koulutuskuntayhtymä Lappia:

- Maaseuturahaston hankkeissa suvantovaihe: hankeaihoita valmiina 4 kpl
- Rakennerahastohankkeissa painopiste biotaloudessa CLT, oppimisympäristöjen ja koulutuksen kehittäminen, erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden huomioiminen, TNO-toiminta
- Yhteistyötä tiivistetty lappilaisten koulutuksen järjestäjien kanssa → labrayhteistyö LAMK, Luonnonvara-alan kanssa hankeyhteistyötä
- Yhteisvalinnassa kaikkia paikkoja ei saatu täytettyä.
- TUTKE uudistukseen liittyvät valmistelut kiivaassa käynnissä
- Työpajatoiminnan opinnollistaminen käynnistetään syksyllä.
- Erillishaku aikuisille parhaillaan menossa.

Lapin ammattikorkeakoulu

- 1.1.2014 teollisuus ja luonnonvarayksikkö
- Koulutusvastuut jaettu → akrologi ja metsätalousinsinööri-koulutus, joka toinen vuosi myös ylempi amk alueiden suunnittelu, joka toinen vuosi myös metsätalousinsinööri-aikuiskoulutuksena
- Uudet opit käyttöön 2017 ei isoja muutoksia agrologikoulutukseen
- Agrologiopiskelijat käyvät Louella tekemässä käytännön harjoittelut
- Yhteistyö Oulunseudun amk:n kanssa jatkuu
- Oppimisympäristönä myös Apukan koeasema
- Saakin kanssa tehty kumppanuussopimus: matkailu, tekniikka, porotalous
- Oppimisympäristö (problem based learning) → hankkeita paljon
- TKI-toiminta 8 tiimiä, yhtenä luonnonvara-alan TKI-tiimi (Veikko vetäjänä)
- Agrologipuolelta 14, metsätalousinsinööri 35, 2015 12 opiskelijaa valmistunut. Tällä hetkellä kun yhteisvalinta on vielä kesken 10 hakijaa 15 paikasta.

Rovaniemen koulutuskuntayhtymä

- Ohjaamo hanke alkaa 1.4.2015 Rovaniemellä (Kati Pakarinen)
- Luotu-hanke luonnonvara-alalla
- Arktinen puutarhastrategia valmistunut (Liite 3) Koulutuksen, neuvonnan ja tutkimuksen eteenpäinvieminen Lapissa.
- Porotaloutta on luvattu jatkaa oppisopimuskoulutuksena (Kari Plosila) non stop haku.
- Ky osalta on tehty päätöksiä mm. luonto- ja ympäristöala jatkuu Jänkätieltä.
- Maatalous- ja puutarha-ala perustutkintokoulutus loppuu.
- Kemijärvellä uusi toimipiste: luonnonvaratuottaja (näyttötutkintona). Kemijärven kaupunki sitoutunut 3 vuodeksi.
- Erillishaku myös aikuisille
- Luonto- ja ympäristöalalle kohtuullisen hyvin hakijoita
- Kemijärvellä vähän hakijoita, samoin Sodankylässä kaivospuolelle, myös Rovaniemellä pintakäsittelyalalla mahtuu vielä.

8. Muut asiat

- Ei muita asioita

9. Seuraava kokousaika ja -paikka sekä teema

- Seuraava kokous 26.8.2015

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.24